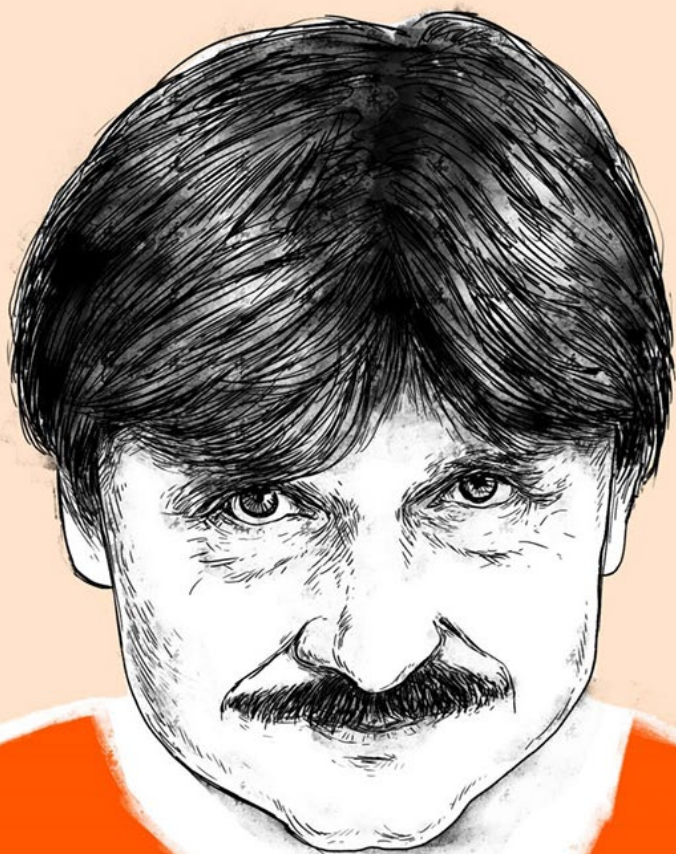

PAVEL SOUKUP

ROMANTICKÉ

DŘEVO

Rozverně povídky a vzpomínky

Romantické dřevo

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Pavel Soukup
Romantické dřevo – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

PAVEL SOUKUP

ROMANTICKÉ

DŘEVO

PAVEL SOUKUP

ROMANTICKÉ

DŘEVO

Rozverně povídky a vzpomínky

Pod našima okny nikdy netekla vodička. Okna jsme měli na sever a zírali jsme na agitační středisko. Když se přiblížil první májový den, oteplilo se tak, že jsem

PRVNÍ MÁJ

si vymohl kraťasy. To byl jasný signál nástupu léta. Ale netušil jsem, že mě čeká jiný nástup. Do prvo-májového průvodu. Táta mě vzal za ruku, do druhé mi kdosi vrazil mávátko a šli jsme z Nuslí na Václavák. Mával jsem jako blbec, i když na chodnících nikdo nestál. U koně jsem toho měl už plný zuby. Ale táta mi slíbil klobásku a slovo dodržel. Ta byla dobrá! Pak mě vzal do Holešovic do kruhového kina. Ani jsem netušil, jaká vymoženost to tenkrát byla. Ocitnul jsem se na lodi ve Středozevním moři, která plula bůhvíkam, ale hlavní bylo, že se strašlivě houpala. Vyhozené peníze za vstupné! Museli jsme po pár minutách na vzduch. Ještě nějakou chvíli jsem bojoval sám se sebou, a pak jsem se poblinkal.

Celkem důstojná oslava Svátku práce na pětiletého kluka.

ZÁMEK LČOVICE

Když mi bylo šest, poslali mě rodiče na tábor. Bulel jsem. Ne proto, že byl pionýrský, to mi bylo fuk. Bez tak mě do pionýra nevzali. Bulel jsem, že mě rodina od-

vrhla a nechala mě odvézt na tři neděle na zámek Lčovice. Poprvé sám. V posteli proti vysokému oknu, které hned první den rozbilo krupobití a já si vrazil střep do nohy. Bulel jsem ze vzdoru a zásadně.

Ale cesta tam byla veselá. Tři autobusy, vypravené od ČKD Lokomotivka, kde byl můj táta technickým úředníkem – vystudoval v Chocni strojařinu, za několik zlepšovacích návrhů mohl mámě koupit kožich, byl jí velký, byl těžký a mamka si ho oblékla vlastně jen dvakrát, poprvé a naposled –, a ty tři autobusy cestou závodily. Už tady jsem začal plýtvat svou dávkou osudového štěstí. Náš autobus vyhrál a dojel jako první. Hned jsem domů poslal korespondák se zprávou, že jsme „druhé dva autobusy prdhonili“. Maminka se po dlouhé době zasmála. Zato já bulel.

Ne při nástupu a vztyčování vlajky, ne při nástupu a snímání vlajky. Ne v jídelně, protože venkovanky vařit

uměly. Ne při návštěvě milicionářů, kteří nás učili házet gumovým granátem. Ne při noční bojovce, kdy jsme všichni bojovali se strachem, že se to vedoucím vymkne z rukou a my zahyneme. Ne při poslechu kytary jednoho z nich, který nás pohlavkoval a smrděly mu nohy. Po několika dnech ho odvolali, aniž se kdo přiznal, že ho povolal. Bulel jsem nad svým osudem.

Miloval jsem koupání ve Volyňce. Bylo v ní sice vody sotva po kolena, ale já stejně neuměl plavat, tak co? Na břehu řeky se běhal závod. Dvojice, po drnovišti, malounko do kopce. Já běžel s Lindou. To nebyla holka, ale kluk, který se při běhu příšerně šklebil. Holku bych klidně nechal vyhrát... Už jsem tu fotku ztratil. Vedle Lindy v zoufalé grimase, s několika otazníčky na čele, sprintoval malý, neduživý chlapec v teplákové soupravě, a ještě k tomu v protivětru. Ten chlapec, to jsem byl já. Tak začal můj boj se životem.

Cestou do zámku na oběd jsme museli zdolat strmý krpál. Slunce žhnulo a měli jsme žízeň. V půli cesty stála kaplička s pramenem lahodně studené vody.

Hrnuli jsme se k ní, ale nad hlavou nám zasvištěl povel: „Nikam! Napijete se po obědě!“ A tak jsme se dál ploužili do kopce a v hlavičkách nám pomalounku probublával úpal. Holky mě ještě nezajímaly, takže jsem si úpal mohl dovolit.

Nemohl jsem se dočkat, až to tábornické utrpení skončí. Počítal jsem dny. Vůbec to neutíkalo. Konečně – zítra odjezd. Večer nám rozdali diplomy, vůbec nevím

za co, asi abychom se měli čím chlubit doma, a znovu přijely tři autobusy a znovu se řidiči předváděli. Na libeňském nádraží se už šelo, když jsme s tátou nasedli do vlaku směr Kolín a odjížděli do noci na skutečné prázdniny. Usnul jsem mu na rukávu saka, které strašně štípalo. Pak jsme museli pod hvězdami ujít tři kilometry do Sudějova, a tam jsem konečně padl únavou. Teprve později jsem si uvědomil, že ten pionýrský lágr ve znárodněném zámku byl jenom trénink na ostnatý drát, který mě bude provázet skoro celý život.

Byl jsem u strýčka. Nosil placatou kšiltovku, aby mu slunce nepralo do hlavy, a doširoka se usmíval. Občas se s chutí zachechtal. Měl hezký statek. A v chlěvě

BOJ O HOLEJ ŽIVOT

vola a krávu. Teď nemluvím o rodinných poměrech. Tetička byla fešná, tak fešná, že získala na dálku přízeň italského přítele Enza. Ale strýček vlastnil motorku. Bylo mi šest, tak dnes už nemohu přísahat, jestli to byl pérák nebo kejvačka, čézeta nebo jawa. Ale bylo omamné čuchat vůni benzínu, sedět na zadním sedadle s držátkem mezi nohama, a hlavně – prožívat tah motoru v kopci ke statku, kde jsem se jindy chůzí zpotil jako kráva. Nebo jako vůl.

Ten vůl se jmenoval Vodička. Seznámili jsme se vidlemi, kterými jsem ho postrčil, a řekl: „Huj!“ Kydal jsem totiž hnůj. Proč jsem kydal? No, chtěl jsem být nějak užitečný chlapec.

A z rádia jsem znal jen pár šlágrů, které jsem na požádání dával, zdarma, ne jako jukebox. Tak třeba argentinskou „oj strapanica pelzia popunica pipi ña ña nuny heriolijáá!“ – intonoval jsem, ale s textem jsem byl na štíru.

Měli jsme doma jen o málo menší rádio, než jsem byl sám. V té době jsem titulek slavných cestovatelských reportáží Jel Hanzelka se Zikmundem překládal po svém – Jel Mamzelka se svým Mundem. A teta se řeh-tala, až se za břicho popadala. Byly prázdniny a já směl za kydání vylézt ze zahrady na střechu a trhat švestky přímo ze stromu. No, pohádka.

Kdo zažil jízdu na žebříňáku, ví, že ten kostitřas vám srovnal všechny kosti v těle a jako bonus promasíroval vnitřnosti. Jenže strýček měl taky valník. Nahuštěné pneumatiky skýtalý neskutečný komfort. Jelo se na pole tak tiše, že bylo slyšet funění Vodičky i krávy vedle, dokonce i klapot paznehtů. To bylo do kopce taky vzrůšo. Seděl jsem vedle kličky, kterou se valník brzdil. Těšil jsem se, až to na ně přijde. Strýček byl lidumil. Když to na ně přišlo, kázel zabrzdit, protože mu bylo ži-nantní, aby dobytek kálel za chůze. Dokálel, svěsil ocas a jelo se dál.

Cíl voněl z dálky. Jetelové pole. Zelené, štavnaté, plné jetelových hlaviček, na kterých se páslo včelstvo. Tam Vodička vždycky ožil tak, že mu kráva sotva stačila. Pravidla byla taková, že se vypřáhlo a zvířata se nechala volně, než se čerstvě posekalo a naložilo na valník. Vodička to znal. Bez sebe radostí se vmohl na dva klusavé poskoky, sklonil hlavu a žral a žral. Dožral se až doprostřed pole, asi sto metrů od valníku.

To už jsem vyčerpal celý repertoár, teta se dosmála a řekla: „Zažeň Vodičku zpátky!“

Kdyby řekla přiveď, snad bych zvolil humánnější způsob provedení. Ale takhle jsem popadl bič a za Vodičkou.

Začal jsem mírně: „Běž zpátky, vole, běž!“ Ale on si mě za mák nevšimal. „Huš, vole blbej...! Bulíku!“

Nic. Tak došlo na donucovací prostředky. Napřáhl jsem bič a švihl. Vůl, tlamu plnou jetele, se ohlédl, jako by se chtěl ujistit, že se mu to nezdá. A pak se těžkopádně a bez varování rozeběhl proti mně. Vůbec bych se nedivil, kdyby mu zrudly oči a z nozder šel dým. Na nic jsem nečekal, otočil se a upaloval k horizontu. Jenže pole bylo obrovité a jediný strom široko daleko asi pět set metrů přede mnou. Metal jsem o sto šest, na doraz, víc to nešlo, věděl jsem, že teď bojuju o holej život.

Když jsem se zastavil a ohlédl se, zatímco já lapal po dechu, vůl se klidně pásl dál. Teta měla na valníku dobrý rozhled. Chechtala se tak, že jsem se bál o její zdraví.

No, musel pro něj dojít strýček. Až pak si dal Vodička říct. Přijeli jsme k večeru s fůrkou jetele domů. Strýček vypráhl, svěsil postranici a jal se jetel házet pod střechu, kde byl přidáván jako chuťovčička do řezanky. Žízeň ho ale zahнала do domu. Jak to Vodička uviděl, už byl u fůrky a žral a žral.

To mně dožralo podruhé a definitivně. Teď si to s ním vyřídím. Vzal jsem bič, přišel zezadu a švihl vola přes prdel. Ani se po mně neohlíd! Zadním paznehtem mě nakopl do holenní kosti s takovým gustem, že jsem se měl čtrnáct dní čím chlubit. Víc už jsme toho spolu moc nenamluvili. Byl to vůl.

Když jsem byl mrňavej na duchu i na těle – býval jsem neduživej, ani do první třídy mě nevzali – chodíval jsem občas na televizní Vlastovku k sousedům do vily.

AMETYST

Obrazovka měla velikost pohlednice, z krajů, kam se nikdy v životě nepodívám, myslel jsem si tenkrát. Že se na té pohlednici cosi černobíle hýbalo, mi přišlo fascinující. A to mi ještě stačilo maňáskové divadlo. A když přišel hokej, přímý přenos ze světového mistrovství, to už jsem byl na vrcholu blaha. Ale zjistil jsem, že když se dívám a fandím, gól nepadá. Tak jsem zkusil zavřít oči a nedívat se – a on padnul. Dvakrát. V té rodině mě museli mít za idiota.

Já si vždycky jako kluk přál, abych se mohl dívat z okna na film. A jednou se mi to splnilo. Do Dolní ulice přijela vejtraska a na protější dům začala promítat. Já to měl v přízemí jako z první řady. Lízat plátno – jsme tomu v kině říkali. Ale tady nebylo co lízat. Propagandistické žvásty té doby a prореžimní filmy jsem žral, protože se hýbaly. Jak říkám, byl jsem mdlého ducha a neduživého těla.

Václavské náměstí žilo. Plno neonů, tramvají, světla, pohyblivé zprávy na portálu domů – když už byla vyprodaná Večerní Praha – to všechno mě táhlo z potemnělých Nuslí až do Vrchlického sadů, dnešního Sherwoodu, kde se taky promítalo. Zadarmo. Protože já, milovník kina, jsem neměl prachy na tu řadu bijáků na Václaváku, díval jsem se na pohyblivé černobílé obrázky na pozadí hlavního nádraží, a když produkce skončila, zjistil jsem, že mrznu. Klepal jsem doslova kosu. A domů to bylo přes kopec. Deset večer.

Tenkrát jsem si omotal tělo novinami, které byly zdarma – o patnáct let později jsem to zopakoval jako student na stopu z Paříže do Marseille, když jsem přespal v pangejtu – a ponížil jsem se anonymní prosbou:

„Pane, neměl byste korunu na tramvaj?“ Dal mi ji, i když dobře věděl, že by mi stačilo jen třicet halířů.

To všechno říkám jen proto, abyste si uměli představit tu šílenou radost pubescenta, když táta domů přinesl televizor. Můj táta byl vždycky málomluvný, ale tentokrát držel bobříka mlčení na ultimo. Zapnul přístroj, my se dívali na zrnění jako na zjevení, táta běhal z přízemí na půdu činžáku a šteloval anténu, až –! Obraz naskočil. To, o čem jsem snil, jsme měli skutečně doma. Film v kuchyni. Jako první uváděli v sobotu ve dvacet nula nula americkou kovbojku V pravé poledne. Seděl jsem bez dechu. Srdce se mi rozbušilo. Krev proučila dvakrát rychleji. V ulici pusto, prázdno. Všichni jsme na tom byli stejně. Viseli jsme na obrazovce, která zničeho-

nic klekla. Porucha není na vašem přijímači! Nevěřil jsem svým očím. Proč? Kdo to zavinil? Proč se nemůžeme podívat na americký film? Jako když telatům odeberou seno. Fakt je, že po čase se V právě poledne opět vysílalo a tentokrát doopravdy. Už to nebylo ono. Čuměl jsem, to ano, ale celou dobu jsem se bál, že zase nebude porucha na našem přijímači.

Ty pořady byly asi blbé, ale já byl nadšený. Jen mi vadilo, že vysílání končilo ve dvaadvacet nula nula. Já bych se vydržel dívat na cokoliv až do rána. Včetně dechovky. A pak jsem pochopil, co se mi na televizoru Ametyst líbilo ze všeho nejvíc. Voněl. Ano, voněl po dřevu. Měl soudkovitou dřevěnou kastli. A zatímco se z obrazovky linuly asi pěkné hovadiny – neměl jsem nervy čekat na to, až se hlasateli zpráv Honzovičovi sníží počet papírů na stole – bytem se linula vůně lesa. Na to už asi ti, kdo nás zavřeli za ostnatý drát, nepomysleli. Že vůně je něco, na co jakákoli ideologie nemá páku.

Už nikdy mi televize – a že jsem jich měl – nevoněla tak jako Ametyst.

KLUKOVINA

Tohle byla doba Kamila Lhotáka. Doba, kdy ještě v Nuslích existovaly ohrady. Hrávali jsme fotbal na chodníku nebo na plácku. Hrávali jsme v kečkách a s nejrůz-

nějšími balóny. Pamatuju i ten s duší a šněrováním. To jste si hlavičku hodně rychle rozmysleli. Hrálo se za tři rohy deset. Soupeři byli saláti. Škoda, přeškoda vši té nazdařbůh vypotřebované energie! Jak by se teď hodila! Ale kde vzít akumulátor?

Naše parta chodila v neděli na Slavii. Ne hrát! Očumovat a fandit. Hřiště bylo ještě obemknuté škvárovou dráhou, na které kolem mne projel do cíle vítěz Závodu míru Smolík. Prý se peloton ve Vršovicích nějak podivně zamotal, nevím.

Tou dobou byl mou drogou griliáš. Tady se prodávaly vlašské ořechy na špejli, zalité do vystydlé cukerné šťávy.

A z té pradávné doby zůstal snad jen gladiátorský pokřik davu, mířící k útočníkovi, kterému se dokorán rozevřela obrana a míč letěl ideálně na kopačku: „Pyš!!!“ Tady se povel vymkl spisovné češtině. Už jen

proto, že „Piš!!!“ by zaznělo pištivě a nemělo by razanci. Zatímco s pořádným tvrdým ypsilonem to bylo ono. Dobře znělo i „Fůůůj!“ a „Soudce je vůůů!“

Ale jak se na stadion vůbec dostat? V kapse jsme neměli ani floka. A pak někdo z party objevil, že s rodičem vpustí kluka na fotbal zadara. Fakt to fungovalo. Tak možná proto mi z dětství zůstala půvabná klukovská prosba: „Pane, řekněte, že jsem váš!“

AMBIT

Každý rok to bylo stejné. Krásné. Prostě krásné. Nejenže bylo léto a prázdniny, ale byla ještě na světě sudějovská babička. Děda byl tak upozaděný, že jsem

ho podezřival, že se skrývá někde v hustém lese. Sudějov měl všechno. Kostel svaté Anny, u jehož paty vyvěral pramen zázračné vody odvedený do kapličky, faru, školu, náves neboli plac opevněný mohutnými lipami, památník první světové obehnaný kruciálním plotem mistra kovářského, rybník Vlčku, hájovnu, kamenitá pole, lom, a hlavně lidí jen tak akorát, aby bylo jen tak akorát lásky a nenávisti.

Idyla. Ale pro kluka, jako jsem byl já, chvílemi obrovská nuda. Tak velká, že jsem byl schopný hrát si po dešti s potůčkem a stavět přehradu. Jó, jiná byla, když se začali sjíždět Pražáci. Sedávalo se na schodech u kostela, harmonika a zpěv, kluci se předváděli ve větvích při sběru lipového květu, holky se prsily, se staršíma klukama testosteron mlátil o zem. S jedním tak, že mně, mrňousovi, půjčil svou Jawu 50, abych se projel a nezaclánel.

To všechno v Praze nebylo. Viděl jsem napájet koně z kýblu, znělo to jako obří hasičské čerpadlo, silnice byla prašná, na ní cestář na kole spravoval rigoly, taky pošťák jezdil na kole kopec nekopec, dnes jezdí dvě poštačky – dvě! – s jedněmi novinami autem, do krámu přijížděla prodavačka z Janovic s pytlím čerstvých housek a v obchodě se smíšeným zbožím to vonělo chlebem a mýdlem a z konve se mléko nabíralo do bandasek. Les plný dřeva, borůvek a hub, maliny při cestě, šlahouny ostružin podrážděly nohy, jahůdky u pangejtu, no, říkám, idyla.

Ale občas dorazila katastrofa. Ne přírodní. Tehdy byla ještě i bouřka přívětivá. Osobní. Narodila se mi sestřenice. Já byl takový nadšenec do jízdních prostředků, že i tlačit kočárek byl pro mne svátek. Kolik hodin jsem po Praze vystál za zády řidičů tramvají, trolejbusů, autobusů, to bych nespočítal, doma jsem si na ně hrál, na štokrle jsem přišrouboval mlýnek na maso a klika tramvajáka byla na světě, těch hodin! Kam se na mne Kopta hrabe! Uměl jsem stanice ze Záběhlic až do Bohnic. Maminka se občas bála, že tam skončím.

Kostel svatě Anny je poutní. Poutě byly velkým zážitkem. Nikdy jsem nepochopil, jak se mezi lípy vešel řetízák. Přijížděl i cirkus a poprvé jsem viděl živého medvěda. Pravda, byl trochu smířený s osudem, ale funěl nahlas a drápy měl plné smrtících bakterií. Bylo štěstíčko za korunu, vata, turecký med a střelnice. Na to na všechno jsem neměl prachy. A tak jsem aspoň

očumoval. Závídel jsem klukovi, kterému natáhli flintu, a nemohl jsem pochopit, že pokaždé růži trefil, ale ona se nezlomila. Ukázalo se, že mířil na růži a ne na špejli.

Když se na to přišlo, dostal recyklovaného plyšáka a červený studem mi řekl: „Hele, nikomu to neříkej, jo?“ Slib jsem splnil. A věřím, že ten kluk vyrostl v chytrého a úspěšného chlapa.

Ještě čtrnáct dnů po pouti se za ambity za kostelem nedalo chodit. Komediantům bylo zatěžko odskočit si až do lesa. Ale vyvažovala to vůně smrkového dřeva z komínek maringotek. Jak já si přál mít maringotku. Ještě víc než Jawu 50. Nebo obojí. Jak rád bych s nimi jezdil po štacích.

Když jsem poprvé slyšel slovo ambit, skoro jsem myslel na vězení. Ale protože to bylo v kostele, kam se chodili hříšníci zpovídat, napadlo mě, že ambit je místo, kam se lidi chodí hanbit. Kajou se a slibují, že se polepší, ale nikdo se s nimi nebaví, jen obrazy na stěnách se na ně vyčítavě dívají a lomcují jim svědomím. Já už měl z Prahy zkušenosti s kostelíkem v Nuslích. Jako ministrant jsem tam vydělával každou neděli tři koruny. Obrovský prachy! Za to bylo mejdlíčko i s pendrekem, sladký špalky, cukrkandl i plná hrst šumivého Tiky. To byly tabletky za pětadvacet halířů. Ty bílé byly odporně kyselé, červené odporně přeslazené. Ale dohromady ve sklenici vody vydaly nápoj za pár halířů. Na ostatní rozkoše si skoro už vůbec nepamatuju. O průběhu mše svaté jsem neměl ani šajna, čekal jsem na povely kněze,